

Nro. L W O W S K I E 18.
 TYGODNIOWE WIADOMOSCI.

W Szrodę dnia 11go Kwietnia R. 1787.

Rozmaite Wiadomości.

Z Wiednia dnia 31. Marca: w tych dniach publikowano rozporządzenie jedne oświecające §. 4. i 6. drugiego rozdziału w pierwszej części powszechnego prawa zawartego: drugie zawierające informacją dla Patronów wyznaczonych poddanym i ubogim. Gdy pomnożenie podwojnych w Węgrzech daleko więcej teraz jak przedtem kosztuje; tedy Najjaśniejszy Cesarz za rzecz potrzebną osadził, cenę soli w Węgrzech w handlu zostaiącey na 4. kr. od Cennaru powiększyć. Jak się też to już od 1. Kwietnia r. t. zaczęło. W Neogradzkim Komitacie za rozkazem Cesarzkim przed trzema latami sporządzenie iedwabiu było ustanowione, i dozór pewnemu bardzo zdatnemu człowiekowi Danielowi *Bodiczkemu* zlecoy. Ten mimo wielkich trudności które z początku miewał, tyle staraniem swoim dokazał, że w tymże Komitacie teraz więcej jak 7000 morwowych drzew znajduje się. Dla pomnożenia tey Fabryki niedawno w *Loschonz* Maszynę wynalazł, którą

nayłatwiey iedwab zwijać można, bez utraty nawet i iedney nici. Machina ta iest prosta, mało kosztuje, a iednak tyle pożytku przynosi, iak inne naywiększe i naykosztowniejsze *Filatoria*. Dla widzenia tey maszyny przyjechało wielu osob z różnych stron, osobliwie, iż do niey samych tylko dzieci potrzeba. Na sławę JP. *Jozefa de Boros* drugiego Podgeszpana w *Edenburskim* Komitacie donosi się, iż gorliwość i pieczołowitość, którą powierzone sobie obowiązki wykonywa, także na komitatowe więzienia rozciągał, o które nietylko starał się, aby w nich czystość, i wygoda, ile w miejscach kary być może, była zachowana, ale też aby więźniowie przać uczyli się, i aby *Fabryka Ebreichstorfska* wełnę im dostarczała, i przędzę potym odbierała. Przez tę robotę więźniowie sami sobie na żywienie zarabiają, i co się zarobku zostanie, to na wychowanie znalezionych dzieci wyznaczone iest. To ustanowienie ieszcze i ten ważny pożytek przynosi, że złoczyńcy, którzy pospolicie ze wstrętu od roboty, i z niewiedzą, iak się pozwolonym spo-

fo-

sobem żywić maia, na niecnotę udaia się, i w ręce sprawiedliwości wpadaia. Tu robić się uczą, i do pilności się przyzwyczają, od której pewnie i po uwolnieniu swoim nie przestają, i tak krajowi pożytecznymi stają się. Słychać że ten sposób w *Eisenburskim* Komitecie jest wprowadzony. Ponieważ po różnych okolicach Kroacyi żniwo przeszłoroczne bardzo mizerne było, i ztąd rolnik na wysiew niedostatek doznaje. Nay. Pan za uczynioną relacyą od *Banusa* i Krolewskiego Komisarza Hrabiego de *Balassa* na założenie 20,000. Zł. r. pozwolić raczył. Ta summa była obrocona na zakupienie zboża w *Karlstadzie*, które teraz potrzebiacemu rolnikowi za bardzo małą cenę pod należyty dozorem rozdaie się, i wolno mu jest, albo pieniędzmi albo Pańszczyzną wypłacić się.

Z Francyi: gdy wszystkie *Bureaux*, między które *Notables* podzieleni są, projektowane gruntowe podatki *in natura*, zupełnie odrzuciły, tedy od tego czasu zatrudniają się, jakim sposobem ten podatek być może nadgródzony. Naywięcej z *Notables* wydali się już z swoim zdaniem; ale jednomyślnie domagaia się, aby czas im pozwolony był do naradzenia się, i aby wszystkie skarbowe rachunki im komunikowane były. Tym czasem następująca dali od siebie Deklaracyą

- 1.) Ten podatek jeśli prawdziwie jest potrzebny, tak długo tylko wybierany być może, aż jego potrzeba trwa.
- 2.) Podatek zgruntu łatwiejszy jest

- od podatku konsumpcjonalnego, bo równiey i łatwiey być może wydzielony.
- 3.) Płacenie tego podatku *in natura* rolnictwu jest szkodliwe, a ztym bardziey pieniądze ma być ustanowione.
- 4.) Podatek ten *in natura* wypłacony wyniosłby 140 Milionow; pieniędzmi 104. Mil.
- 5.) Ten podatek tylko za zezwoleniem Parlamentu być może wprowadzony.
- 6.) Duchowienstwo zgadza się na wypłacenie nowego podatku, zatrzymuje jednak sobie, aby same mogło wydzielić.
- 7.) Przed wszystkim potrzeba tego nowego podatku powinna być należyte dowiedziona. Racye odrzuconego podatku *in natura* osobno podane były. Dnia 12 znowu generalne było zgromadzenie, na którym Krol Jmśc. znajdował się. Przeczytano krolewską deklaracyę, w której między innemi i to było, że nie potrzeba, aby *Notables* w rachunki wglądali, ale dosyć im jest wiedzieć, że niedostatek 113 Milionow wynosi; z reszty że ich tylko jest powinnością radzić, czy potrzebny iaki podatek *in natura*, czyli pieniędzmi ma być wypłacony, i w ostatnim razie jakim sposobem.

Z Hiszpanii: w Madrycie powszechnie upewniają, że Flota woienienna, w Porcie w *Kadix* zostająca na obronę Hiszpańskich kupieckich okrętow jest wyznaczona, którym Rzeczpospolita Holenderska do tych czas nie pozwala drogi na Wmorek dobrej nadziei. Gdy Holenderski Posel w *Madrycie* zostający podał racye uspra-

wie

wiedliwiające postępek Rzeczypospolitey względem Hiszpańskiej Nawigacyi, otrzymał przez Ministra Dworu Hiszpańskiego Hrabie *Florida Blanca* wyrazną deklaracyą, w ktorey Krol Jmść swoje zadziwienie nad Pretensyą Holenderską pokazuje, onę różnemi dowodami zbilu, i pismo to tak kończy., Krol Jmść podpisanemu Sekretarzowi Stanu rozkazał te myśli JPanu Posłowi komunikować, aby Dyktorow i Partyzantow Holenderskiey Ostindyijskiey Kompanii, i inne osoby, ktore w owe pretensye wchodzi, z tego błędu wyprowadził, i przekonął, iż zadnym prawem tego domagać się niemoga. Wraz JP. Poseł przypomniał im dawne deklaracye, iż każdy nieprzyjacielski postępek Kompanii, ktory z przeszkodą handlu Hiszpańskiego koło Wmorku dobrej nadziei stanie się, Krolowi Jmci zdawać się będzie za rozkazem stanow generalnych uczyniony, ktory zatym poddanym swoim potrzebney protekcyinie odmowi, i równą mocą ich ocalić i bronić będzie umiał. Po tey deklaracyi zaczęto za pośrednictwem Dworu Francuzkiego w Paryżu o zgodzie traktować, ale ieszcze nic nie przyszło do skutku. Rząd Hiszpański stara się teraz jak naybardziej o powiększenie krajowego handlu. Naten koniec po różnych Państwa okolicach kanały, mosty, drogi, i inne do publicznego dobra zmierzające dzieła zakładają się. Między innymi pamiętamy, ktore wspaniałość Krola Jmci i staranie Ministrow w wieczną sławą ucz-

czą, będzie szczególnie most jeden wielki w *Ronda* w *Andalusyi* wystawiony. To wielkie dzieło na początku wieku tego zaczęte, ale przez czas długi zaniechane dla niezwycięzonych jak się zdawało trudności, niezadługo do skutku przyidzie. Dyktorem tey Fabryki jest *Don Diego Canas*, Archydektem zaś *Don Jos Martin*. Most ten łączy dwie gory, na ktorych miasto *Ronda* leży, przechodzi przepaść między ostremi skałami, między ktoremi rzeka idzie. Wysokość od wody aż do mostu jest stop 296. szerokość rzeki jest 115. długość mostu jest 247. stop.

Z Warszawy dnia 31go Marca: Dnia 20 Marca Krol Jmść wyiechawszy z *Powołoczy* do *Fasłowa* przyjeżdżając przez wieś *Poczuyki* wstąpił do Dworu JJ. PP. *Ryjskich*, gdzie gotowe było iniadanie, ale Krol Jmć dla Affekcyi kataralney nic nie jadł, ani pił. W tym Dworze przyszedł list z *Kiiowa* z doniesieniem o mającey nastąpić bytności w *Fasłowie* Xiążęcia Jmci *Potemkina* JP. *de Stachelberg* Ambassadora Rosyijskiego, JP. *Branickiego* Hetmana W. Kor. i Xiążęcia *de Nassau*. Po śniadaniu wyiechawszy Krol Jmć z tad przybył w poł do drugiey do *Fasłowa*. Gdzie też po obiedzie przybyli wyżey wspomnieni z *Kiiowa* znakomici goście. Dway pierwsi w powitaniu swoim oswiadczeni ukontentowanie Imperatorowey Jmści z blizenia się Krola Jmci, determinowali się wraz tamże w *Fasłowie* nocować. Między rozmowami, gdy się mowa wszcze-

ła o handle *Chersonskim*, obiecał Krolowi Imci Xiąże Imć *Potemkin*, że Imperatorowa Ieymśc w Kwietniu ogłosić raczy wolność zupełną handlu Polskiego od ceł, procz letkiego *Transytu* dla uznania *Domini Territorialis*. Ofwiadczył tenze Imśc Xiąże *Potemkin* Krolowi Imci, że w *Chersonie* będzie wyznaczone mieysce na Magazy ny i składy Towarow Polskich, ktore na czarne morze i daley isć będą. Dn. 21go Marca podczas samego obiadu przyzła wiadomość, że JJ. Państwo Marszałkostwo W. Kor. Xiążęcia *de Ligne*, Hrabia *Dillon*, JP. Moszyński Sekr. Litewski, i inni goście nadzie dzają, dano więc drugi obiad, po którym pozegnali Krola Imć ci zacni z *Kiowa* goście, mianowicie Xiąże Imć *Potemkin* okazał przychilność swoię ucałowaniem ręki Krolewskiej; a Krol Imć po kilka razy twarz iego ucałow ał, odebrawszy zapewnienie od po mienionego Xiążęcia, że przybędzie do *Warszawy* iako obywatel Polski, za powrotem Krola Imci do teyże *Sto licy*. Wsiedli potym ciż Goście do poczworney Karety i poiechali. Wy jazd Krola Imci ztamtąd odłożony był do dnia następującego.

Z *Holandyi*: Stany Generalne wyznaczyły przez Cyrkularz dzień ieden postu i do publicznego nabożeństwa. W tym piśmie wyraża się, że Boska opatrzność wstrzymała złe skutki, kto re zdomowey niezgody, prawie ko niecznie pochodzić miały. Nie błą dy polityczne, ale występki moralne są tey niezgody przyczyna. Obywa tele mają Boga prosić o podwoyną mia

re rozstropaności, wierności, statecz ności, i męstwa dla stanow General nych, i o oświecenie Xiążęcia Stadthu tera, aby się na tym poznał, co w rzeczy samey dla niego dobrem jest; gdyż szczęśliwość iego Domu z szczę śliwością *Holandyi* bardzo jest złączo na. Tak różne są zdania wolności i sa mowładztwa, i iedne mając drugie za Kacerstwo, w niedostatku przemocy, u cieka się do modlitwy o nawrocenie iego. Od granic *Tureckich* Rezydu iący Cesarzsko Krolewski, i Rossyisko Cesarzski Postowie, poiądą do *Chersonu*, skoro tam przybędzie Rossyiska Mo narchini. Słychać też, że *Porta* zna cznego urzędnika tam wyszle dla po witania teyże Monarchini. *Kapitan Basza* zbił buntujących się *Beyow w Egipcie*, a ponieważ teraz na dwadzie ścia kilka iuz tyścy woyska przyby ło mu do *Gaza* pod kommendą trzech *Baszow*, tedy spokojność w *Egypcie* być może wkrótce potym przywro cona.

Przywoz i Cena zboża.
w *Lwowie* w Kwietniu 1787.

Dni	Pszonica		Żyto		Jęczmień.	
	kor.	zł.gr.	kor.	zł.gr.	kor.	zł.gr.

5	30	19 —	42	15 14	—	—
6	18	19 —	24	15 14	22	13 —
7	—	—	—	—	—	—

Dni	Owies		Hreczka		Jagły	
	kor.	zł.gr.	kor.	zł.gr.	kor.	zł.gr.

5	54	7 14	20	13 —	—	—
6	30	7 14	42	13 —	—	—
7	24	7 14	30	13 —	—	—